

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

за цілий рік . . . 30 кор.
пів року . . . 10 кор.
чверть року . . . 5 кор.
місяць . . . 170 пер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Бареш ми очі і думу ми виреш: а не возьмеш малость і віра не виреш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудня.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
щини). Експедиция місцевя
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження —
Редакції неопечатані
відьні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
наги доносені по 30 сот.
від стрічки.

Галицький сойм про університетську справу.

(X) Як минулих років, так і в сего-річній сесії галицького сойму поставив п. др. Олесьницький з нагоди подій в львівському університеті внесення про утворення окремого університету українсько-руського, а поки се буде переведено — домагав си творення нових кафедр укр.-руських, себто утравкізації теперішнього університету. Сойм відслав се внесення до шкільної комісії, котра заявила си проти сего внесення а за удержанєм до теперішнього устрою львівського університету. Ся ухвала шкільної комісії не вийшла однак на дневний порядок в соймі, імовірно в тій цілі, щоби не викликати в соймі ще більшого розятрення умів під вражінєм недавних подій.

В сій справі відозвав ся краківський Czас, а позаяк се неперечно голос міродатного в галицькій політиці сторонництва, тому хочемо познакомити нашу суспільність з поглядами сего дневника і подати до того свої замітки.

Czas в суперечности до деяких голосів з польських таборів, котрі бодай голословно згоджували ся на окремих укр.-руський університет (хочби в Коломиї!), став на тім становищі, що урядовою мовою академічних властей є польська, від котрої для рускої молодіжи допущені деякі точно означені виїмки, а далше, що всі виклади відбувають ся по польськи (в найв. постанові сказано — in der Regel — а не всі. — Ред. Русл.), але для декотрих предметів забезпечені рускі виклади і забезпечена спромога розширити ті виклади на основі габілітації руских доцентів і іменованя їх професорами. Львівський університет є отже польський, каже Czas, отначе дає науці в рускій мові по ле свободного розвитку.

Відповідаючи на напасти Słowa polskiego, виводить далше Czas, що університетська справа є народною справою перворядної ваги (з чим ми зовсім згоджувемо ся — такою она є і для Русинів — Ред. Русл.) і для того не є она лише внутрішньою справою львівського університету, в котрій мали би голос виключно лише его професори, але се справа загально-народна, культурна і політична, котру

повинна рішати ціла суспільність і її репрезентация.

Czas згоджує ся із становищем шкільної комісії і заявляє, що не хоче і не може Русинам зачиняти дороги до культурного розвитку і на найвисшій щаблі себто в університетській науці. Ся дорога, по думці Czas-у, стоїть Русинам отвором (?), скоро на львівському університеті в згоді і гармонії з Поляками (тимто й біда, що сеї згоди і гармонії з боку польських професорів нема для руских доцентів — Ред. Русл.) мають спромогу габілітувати ся і поступенно помножувати кафедри з рускою викладавою мовою. Одначе замість вибрати сю дорогу, бруталною силою намагають ся збурити (?) львівський університет, щоби утворити окремих руский університет дорогою утравкізації. А розуміють під утравкізацією накинене ему двох урядових мов і подвійних кафедр, котрі би нині прийшло ся обсаджувати силами побраними звідки буть, найчастійше без наукової кваліфікації. В тім не може Czas добачити ся «культурного» змаганя, а лише політичне домаганя, зроджене народною горячкою і політичною боротьбою, а такому домаганю має польська суспільність право і обовязок опирати ся.

Окремих укр.-руський університет у Львові, лише Czas, обсаджений переважно силами не стоячими на висоті справдешній науковій, а се не що инше, як витвореня корпорації, котра би своєю метою вважала скріплене народної і політичної боротьби, котра би в ній обняла начальний провід і змінила на скрізь польський характер столиці краю. Утравкізація львівського університету, як її розуміють рускі політики, се утриване язикової боротьби, обнижене наукової ровени, винернене університету з дороги спокійної наукової роботи. Мимо голосів для Русинів прихильних у віденських дневниках, не припускає Czas, щоби найшло си правительство і така більшість в державній раді, що хотіла би уніяти і нагородити події руских студентів основанем окремого укр.-руського університету або зміною дотеперішнього устрою львівського університету.

Czas накликає польську суспільність, щоби не робила в нервовім роздратованю похибок, дорікає польській молодіжи, що 4. марца викинула руских студентів з університету і зробила велику похибку тим способом а колиб не патріотизм і розвага побідили у польської молодіжи а подібні події, як 4-го марца, повторили

ся, то польська молодіж довела би до того, чого Русини бажать і що голосять, що спільне життя польської молодіжи з рускою в однім університеті є неможливе і достарчила би сама аргументу, що треба чим скорше оснувати окремих руский університет.

Там само називає Czas похибкою голоси деяких дневників, щоби Русини мали свій окремих університет, най-ім правительство оснує, щоби лише вступили ся з львівського університету, щоби він став зовсім польським і мав спокій до праці. Давати з польського боку окремих університет хочби в теоретичній, академічній формі Русинам, значить дійсно его дати і то у Львові, бо признавши раз засаду, не булоб сили опирати ся здійсненю, а питаня про місце заснованя було би вже другорядне.

Czas не побоює ся, щоби львівський університет при теперішнім устрою втратив польський характер, колиб пробули нові рускі доценти і професори. Сеї зневіри не має Czas, бо польська наука не може на тім втратити, коли побіч неї в мурах університету розвине ся руска наука, не припускає, щоби рускі учені перевисшили польських, пригнобили і надали університетови руский характер та щоби сим способом щезло львівське огнище польської науки. Стільки краківський Czas, а тепер ми висловимо свої погляди в сій справі.

(Конець буде).

Розрухи в Ромунії.

Вправді офіціальні вістки ромуньського правительства старають ся ослабити вражінє нелицезного небувалого погрому жидів майже на цілій території ромуньської держани, однак не дасть ся заперечити, що теперішні розрухи своїм обємом і жостокостию набрали ціхи все-народного повстаня, правдивої революції, яка витрутила з рук правительства поводі правління. Як приватні вістки доносять, в розрухах беруть уділ, або симпатизують з ними не тільки ромуньські інтелігенти, урядники, а навіть сільське духоненство, але лучають ся численні випадки військової несубодинації в тих випадках, до війско було примушене зробити ужиток з оружя против напіраючих ексцедентів.

Вже майже тиждень тривають розрухи і переносять ся з одної місцевости

З Росії.

Президент міністрів Століпін зложив оноді в держ. думі декларацію, якої зміст є ось який:

Декларація згадує наперед о кінченості законного управління селянської справи. З тої причини оголошено закони о признанню мужикам державних і царських земель, рівнож з тої причини затвердило правительство зарядження, на основі яких нілньо буде селянам виступати з громадської общини. Крім того приладило правительство цілий ряд проєктів законів, щоби перенести в житє основі маніфесту з дня 30. жовтня 1905 р.

В цілі забезпечення релігійної толеранції мусить правительство рішучо означити, що засада християнської держави, в якій православна релігія має першєнство, мусить творити підставу до всяких законодатних змін в тім напрямі. Однак права православної церкви не повинні шкодити правам інших релігій, тому правительство предклало ряд проєктів о переході з одної релігії на другу, о богослуженю і т. и.

Проект закона в особистій ненарушимости опирає ся на основах євстєвючих у всіх конституційних державах. Всякі нарушеня сего права підлягатимуть судам. Адміністраційну засилку рішило правительство знести.

Самоуправа земств, міст і місцевих адміністраційних тіл буде цілковито зреорганізовані. Судова реформа буде опирати ся на виборі мирних судій, міским населенєм. Реформа цивільного і карного процєту буде переведена на основах, принятих в інших європейских державах.

Правительство предложить думі дуже важні проєкти законів в справі поліпшеня долі селян. Воно бажає побільшити селянську земельну посілість. — Сторонництвом і робітникам забезпечить правительство свободу руху та свободу господарских страйків. Дальше наміряє правительство завести обезпеченя робітників на старість і на случай нездібности до праці або хороби, обнизити час праці і заборонити уживати жінок і дітей до роботи в копальнях.

Щоби сотворити безпереривне полученє між європейскою Росією а найдальшим сходом, правительство наміряє будову амурскої залізницї до Харабовска. Дальше має правительство на оці поправу стану залізниць в європейській Росії, поправу водних доріг, реформу закона про вивласненє приватних ґрунтів, радикальну реформу шкільництва і т. и.

Вкінци правительство взиває думу, щоби безпроволочно приступила до наряд над бюджетом. Успокоєнє і відродженє великої Росії є можливе лише через здійсненє нових засад. В тій цілі правительство готово зробити все, що є лише в єго силі. Всі єго змаганя, вся єго добра воля, весь єго досвід, стоять вам, панове, до розпорядимости. Правительство є сильним, чисто російским правительством, яким повинно бути правительство єго царского величєства і яким буде.

Новинки

— Календар. Вівторок: руско-кат.: Никифора; римо-кат.: Теодозия Еманула. — В сєреду: руско-кат.: Венедикта; римо-кат.: Теодозия.

— Депутацию руских профєсорів львівського університету запросив президент міністрів бар. Бек телеграфічно на аудієнцію на найближший тиждень по латинських сьвятах. В виду сего відложила депутация свій виїзд з нинішнього дня і відкликала заповіджені у інших міністрів аудієнції, визначені на вторник і сєреду, до слїдуючого тижня.

— Для поясненя. Одержуємо до помішеня отсе поясненє: В ч. 57. „Руслана“ з с. р. рецензент „Тарасового сьвята у Львові“ п. Василь Б. пише між иншим про мою промову, що „декогрі цитати з творів Шевченка не були вірно наведені“. Отже стан фактичний представляє ся так: У своїй промові я всього на всего лише в трєх місцях згадував слова Шевченка, а то: в однім місци довний уступ з „Черниці“ і сей відчитав я з картки, отже про яку небудь хочби найменшу неточність не могло бути й бесїди; — в двох же лишєх разях (в обох ходило лише о кілька слів, во всего по одному речєню) я вказав вискази Шевченка з власними словами і ту — при говорєню з пам'яті — може й справді яко lapsus linguae лучила ся яка переставка в порядку слів або яке заступленє одного слова другим рівнозначним, бож і ходило головно о гадку а не о вислов. Вирочім чи не був би ш. п. рецензент ласкав для імени суцїєї правди зазначити виразно, кілько було тих „невірностей“ і які саме вони були — бож єго вираженє готово чоловіка несвідуючого річи спійняти до думаня, що я Бог знає яких допустив ся „фальшованє“ на Шевченку. — Вкінци заявляю, що се просто дивно для мене непорозумінє, немов би то я у своїй промові „звернув увагу на те (і се ніби то мала бути провідна гадка моєї промови), щоби руска суспільність більше чим дотєпер, займала ся Шевченком. — Др. Іван Копач.

— Збори Філії Р. Тов-а педагог. в Самборі відбудуть ся дня 2. цвїтня в будинку учит. семінарії о 2. год. по полудни з отсим порядком дневним: 1) Звіт предєдателя. 2) Вибір нового виділу. 3) Касовий звіт. 4) Звіт кружка педагог. 5) Справа будови бурси. 6) Відчит проф. Біленького. 7) Внесеня членів. За виділ: Біленький голова, Филипчак секретар.

— Руский язик урядовий ухвалили завести у себе громадські уряди: в місточку Глинянах, і в сєлах: Саджанк (пов. Надвірна), Дідилів і Половинчана (пов. Камінка струм.), Голови, Краснополя, Старі Кути і Кобаки (пов. Косів), Михайлів (пов. Боршів), Хутори (пов. Чєсанів), Залєка Воля (пов. Ярослав), Чернокинци великі (пов. Гусятин), Бонів (пов. Яворів), Давняч (пов. Чортків) і Коцурів (пов. Бібрка). Доси донєсєно про змїну польської урядової мови на руску в 32 громадах.

— З Прудентополїс в Бразилї пишуть нам: Недавно тому один з наших оо. місіонарів одержав від о. Модрицкого Ч. св. В. В. переписаний листок адресований по руски крім назви краю і міста і о диво, що в Бразилї, де жадєн урядвик не обовязаний до відчитуваня руского письма — картка дійшла до рук адресата — коли противно в Галичині, де кождий урядвик обовязаний знати руску мову, річи надані на фрахт еілґуто-вий вивоненний по руски блукали аж по рускій духовній семінарії, заки дійшли до рук адресата. А от єще один причинок висшої культури, якою чванять ся наші наймилїйші. Один сьвященик латинський в Парані хотячи перевести людий на обряд латинський в Парані, відозвав ся: „Що, не хцєць зостаць латинїками — таж няра латиньска, то шляхєцка няра!“ Не завидую їм такої культури і шляхєцкої віри. Не дивниця що один з кольонїстів відправив такоґо шляхєцкого „ойчулька“ до сто чортів. Що більше той сам „ойчулько“ сварив ся з другим кольонїстом о жінку — „ойчулько“ каже,

до другої. На вчєрашню неділю плановано напади на ріжні місцевости, між иншим на столицю Молдави Ясси, яких спєреже військо. Богато дворів спалєно і зрабовано, бо початковий антижидівский рух перейшов відтак в загально аграрне повстанє, так що оно звернуло ся против всіх великих властителів.

Як звїсно, причиною вибуху була довго здержувана нехїть і огірченє сільского населєня против пахтарских практик жидівских капіталїстів, які звязавшись у трусти підганяли безнастанно до гори ціну землі і пахту та тим способом безсовісно використовували працю мужика. Найбільшими посередниками є Фішєри з Буковини і Юстєри з Яс. Ті родини арендують від бояр загалом 267.000 гєктарів землі, в тім способної від управу рілі є 160.000 гєктарів. За аренду платять они 3½ мільона франків. Отже перєсїчно випадає їм за гєктар по 21 франків, між тим як той сам гєктар відарендовують селянам по 40 до 60 франків. В той спосіб використовують ті посередники 50 до 60 тисяч селянських родин, т. є. околє 250 до 300 тисяч душ. Сама ріжниця між тим, що платять посередники властитєлям, а селяни посередникам, виносить близько двох мільонів франків.

Стільки для поясненя того руху. — Яке характеристичним супротив того є твердженє Slow-a polsk., що сей рух є викликаний українськими ємісариями в роді п. Крата, щоби відтак перенїс ся на австрійську Русь. Взагалі п. Крат нагнав стільки страху вшехполякам, що бачать єго в своїй хоробливій фантазії на кождім кроці. А скількож то крутить ся польских Кратів по Галичині, скілько то імпортує ся з Королївства і Повнаньщини людий на всі суспільні становиша на Руси, як се стало ся і з цілою редакцією Slow-a polsk-ого. Не повинен їти на сонце той, що сам має масло на голові. А що до аграрних розрухів, ми знаємо, що Slowo polskie нічого більше не бажало би, як того, щоби они перенєсли ся до Галичини і подали притоку до репресий та підозрінь супротив руськоґо народа. Однак завдяки зарібковій єміґрації, яка мимо всяких перешкод польської праси, приняла ся і зростає серед руского населєня, гострі економічні контрасти між двором а стріхою зтупили ся і під добу не грозить ніяка небезпечність перєселєня. Наш селянин находить ліпший заробок в Прусах, а великий властитель, коли хоче вести в ладі господарство на своїх лятифундиях, мусить підвисшиги платню за роботу на лані не під напором страйку, але простої конкуренції.

В Ромунії полагодженє аграрної квестії прийме на себе правительство. Король Кароль приняв в суботу депутацию властителів земских маєтків, яким приобіцяв, що спокій буде привєрнений, однак висказав ся при тім, що вини тих нещасних подій поносить політика і політики повинні в найближшій часі розв'язати аграрну і жидівську справу. Король покликав до себе провідників лібералів. Здав ся, що прийде до змїни правительства

то моя жона до мене належи, хочаби наклонити на латинський обряд — а кольоніст: ні, отче, се моя, аж вкінці з пересердя гримнує: таж то моя, бо я з нею ще в Галичині шлюб брав. Раджу отже нашим наймилішим, щоби місто своїми Towarzystwamy szkoły ludowej заборочувати уми руским дітям, щоби ужили їх для ліпшого навчання своїх фунціонерів рускої азбуки, а своїм ойчулькам щоби лали початки відомости катехизмової. — *Новий кольоніст.*

— **Містифікація.** Якийсь поганець розіслав в суботу до всіх трех руских дневників однозвучний комунікат про довірочну передвиборчу нараду львівських Русинів, яка немов то мала відбутися вчора о 4 год. в салі Народного Дому і підписав під комунікатом: „міщанський комітет“. На означену годину зійшла ся велика сила народу, але застала двері салі замкнені, а про скликающий комітет ніхто не знав нічого. Одиноко доброю стороною сеї містифікації було то, що була ова пригадкою для львівських Русинів про найвишу пору призадумати ся, як слід би було зорганізувати ся львівським виборцям Русинам. Удача сеї містифікації показує, як обережно мусять дневники приймати надсилані їм комунікати і шовні оправдує не помішуваня безіменних дописів.

— **Зелізна катастрофа.** На шляху Станиславів-Бучач лунала ся дня 23. с. м. межі стаями Комарівка а Коростятин катастрофа межі двома поїздами особовим і товарним До катастрофи прийшло безперечно через перемучене персоналу. Урядник руху вислав поїзд в дорогу, хоч з сусідної стації також сигналізовано виїзд поїзду. І хоч як поноси їдуть на тім шляху поїзди, то однак наслідки удару двох поїздів були страшні. Комунікат дирекції зелізняць подає, що п'ять подорожних і три особи з поштового персоналу в легко ранені. Тяжкі рани потерпіли 3 кондуктори і один машиніст та один палач. При тім тердер за машиною одного з поїздів вискочив із шва, а в другім поїзді (мабуть в тягаровім) підторощили ся дві машини і шість вагонів. Через катастрофу настала 18 годинна перерва в руху поїздів. В тім часі подорожні переїхали на місце знищеного шляху а пакунки переносили до другого поїзду.

— **Українська мова в народній школі на Україні.** В сій справі часто писав статі в камінецько-подільській „Подолі“ о. Гриневич, який є тепер думським попом і має видавати в Петербурзі український дневник. В останнім числі (55) „Подолі“ видягнув постулат рішної мови в народній школі о. Антонович. Статя починає ся словами: „Недавній розпорядок про уживаня в початкучих школах малоруского язика, яко помічного при пояснюваню ученикам понять з ріжних предметів науки, дає

надію на ліпші висліди науки в наших школах“. Автор статі домагає ся ще українських книжок шкільних і заосмотреня шкільних бібліотек в укр. книжки. Вкінці відкликає ся о. Антонович до учителів і сьвященників з зазивом, щоби трудили ся ревно коло просьвіти сільського українського народа.

— **Чорний сніг.** В лютім насіла була в Каринті вість о якимсь дивнім зявщи: в декотрих сторонах упав був зовсім чорний сніг і здавало ся, як коли би саджа сніг вкрила. Коли же було ліпше придивити ся тому чорному снігови, то можна було побачити малесенькі комашки, котрі цілими міліонами вкривали сніг. Тепер же — як доносять віденьскі газети — подає директор др. Ляциль з Цельовца слідуєче пояснене сего зявща. Тота нагла чорна закраска снігу, що нагадує порошок з вугля і вкриває від сїчня до марта ліси, сїножати і т. д., походить не від т. зв. „железної блошки“, але від величезного множества чорної снігової блошки. Єсть то малесенька комашка без крилець, що має в під споду в кадовбі рід таких вилок, котрими може підкидати ся і скакати як блоха. Тота чорна снігова блошка живе, здаєсь, не лиш в Каринті, але й в цілій Европі. Чорний сніг зпам'ятали люди від 1673. р., коли то він проявив ся був в Швайцарії. Позаяк тота комашка як і инші подібні знаходять ся й в весни та в літі в тім самім місци, де зимою поьявляють ся, то годі припускати, щоби ови спадали зі снігом або щоби їх вітер заносив. Але длячого тоті маленькі комашки, не довші як півтора міліметра, поьявляють ся якраз в зимовій порі, коли з инших комах нема й сліду — се є все ще загадкою.

— **Пробне здержанє доручозаня вартісних листів і грошей в неділі.** По мысли розпорядженя ц. к. міністерства торговлі з дня 5. сїчня 1908 ч. 79. здержано на пробу почавши від 1. марця 1907 доручозаня вартісних листів і грошей в обороті переказовім і поштової каси іщадничої в дни недільні в тих урядах, в котрих доручозаня то виконують оєбні органи. До тих урядів належать тепер Ярослав, Коломия, Краків, Львів, Перемишль, Станиславів, Стрий, Тарнів і Тернопіль. Виняті звід того зарядженя є пересилки, котрі по мысли обовязуючих приписів доручає ся зараз по прибутю окремих післанцем в місцевостях, в яких отсе розпорядженє має приміненє, нільно адресатам відбирати згадані пересилки підчас визначених для сторін годин урядових в уряді, без вложєня окремої заяви і без обовязку оплачуваня належності за перехованє. Више згаданє обмеженє відносить ся також до поштових припоручень і поручених листів за посліплатою, если доручозаня тих пересилок злучене з доручуванєм вартісних листів і грошей.

— **Дібні вісти.** Міністерство торговлі видаєть небавом телеграмові блянкети по ціні 50 с за примірник, якого можна буде ужити на висилку телеграми з 10 ти словами. За дальші слова буде треба доліплювати поштові марки. — Постановою міністерства торговлі порішено, що друкарскі кліші можна від тепер висилати яко „товарові пробки“.

— **Дальший репертуар руского театру в Золочеві.**

Ві второк 26. с. м. послідне представленє в Золочеві „Суета“ комедия Карпенка-Карого.

Телеграми

з дня 25. марця 1907.

Відень. В суботу замкнено горішню австрійскій і сольогородекій сойм.

Петербург. Бувший оберпрокуратор синоду Константин Петрович Побєдоносцев помер в суботу вечером в 80. році жятя. (Яко учитель в молодих літ царя Александра II. мав на него а потім на его наслідників великий вплив, а яко крайній реакціоніст виступав проти всякого поступу в державнім устрою Росії)

Вашингтон. Віиска Сан Сальвадору і Гондурас мали в битві під Намісік 1.000 погибших. Секретар державний Рут представив послони держав Коста-Ріка і Нікараґва потребу як найскоршого скінченя теперішньої війни, бо небавком прибудуть на тамошні води европейскі кораблі і евентуально будуть інтервенювати.

Наша критика.

(Ільо Пацак (Четверта заповідь).)

Моя конкурсова побіда була Парговою побідою: боком мені дізе! Доки не припали мені преміові корони (про якусь моральну сатирафакцію, яку мають ляврати серед инших суспільностей, у нас чейже не можна й говорити!), доти наша „критика“ еще якотак потурала мені і моім песам. Але відколи присудили мені премію (хоть тільки третю!) на конкурсї Тов-а ім. Котляревского, а відтеж аж дві нараз на конкурсї видлуцького, відтоді зробила мене „критика“ кепським автором, без критики талану, який прогайнував стипендію (300 зр!) у Відни, деморалізатором театру, зникненням чоловіком, якого має „Руска Бєсїда“ на совісті, бо може був би був з мене який „вічний“ сузавит, або урядник „Дністра“, а так тяжке лихо мене втрутило у драматургію, з якої нема кісна ні мені, ні другим (єд. Артистичний Вістник; Франко); зробила мене ідіотом, комічною фігурою, шарлатаном, не пануючим себе висьмаком, який брэк змісту комедії хоче закрити горами

Матеріяли до історії зносин Галичан

з Буковинцями.

9)

Ч. в.

Лист Із. Воробкевича до редакції „Ниви“, писаний 1. (13.) марця 1865.

(Далі ше).

За посилку Т. Шевченкових поезій благодарю усердно и прошу о больше, я лишь его Гайдамаки и гди щось з Вечерниці читалымъ, Сблши зъ его поезій не досталымъ до очей. Не могби я черезъ Васъ мои братя сижокрил, основатилі нової, родной эпохи его кобзаря або щось еншого получить? Чую що (Є) Бневда Котляревскаго прикрасно написана сю и други книжки прошу мені прислати. Милі братя! пишіть до мене щаста, густо посилати мені красяні книжки (gegen Postnachnahme) лишь Васъ прошу, Ваші листи не франкувати, мы должны молоду редакцію и грбшми спомогати ви ще отъ ней плачливныхъ листовъ надієти ся, я Богу дяка щи толко знаиду листа газдовъ початковихъ заплатити. Пишіть до мене густо, густо, густо али не франкувати.

Ты молодой писатель и друже мой душевный, котрый таковъ красновъ мововъ гомонієшь, мовъ голосъ буинны а часовъ батька Богдана, коли надъ жовтими водами и Корсуномъ заспівалъ хорошо Павамъ-Ляхамъ, коли имъ подъ Збаражомъ зъ шаблоковъ пункти диктував, перивиди з твои ласки тив пункта з німецкаго язика в насъ милыи малорускии, возми мои дві думці и коломенку до Сименеца и розсій ихъ у шері сердца и бувай мені на сей разъ здоровым и щасливым! и не забувай твоего брата и друга на Буковині! Гадай зъщаста, агуства писеминно на твоего православного брата на зелені Буковині. Бувай мы здоровым!

До васъ братья.

Зема люта вже минула,
Сніги ся стопили,
Весняночки, бреддушечки
До насъ загостили,
Вся природа розвивзаєсь,
Луги зеленіють,
Люде орять ниви, лани,
Боже зерно сіють.
Пора братя й родну ниву
Словомъ засівати,
Бо лишь такъ на осєнь будетъ

Отки хлїбъ збирати.
Тому кожди спомогамо
Родненькою ниву,
Дозираймо як бы діти
Щері неньку сиву.
Одєн сїймо жєвє зерно
Другі поливаймо,
До роботи разомъ братья
Руки си подаймо.
За то зрєсєть праорники
Сивыми могилю,
Дякувати будутъ щєре
За ниву зацвиль.
Щезаи! щезаи! ти дрімото
З души и з серденька,
До роботи братья бо вже й
Нива зезенинька.

Д. М.

В 4-томъ и 5-омъ числі „Ниви“ читалымъ моего Гуцула и Соловія і тишилимся нимъ якои малая дитяна. Спаси Богъ. То мое сердце тзкъ возбудило, що гадаю в мою кобзубандуру такъ заграти абы єю чути цілымъ рускымъ світомъ. Гадаю за часъ короткыи — якъ Богъ допоможе — издати всі мои поезіи — али заклъ то будетъ то засіваю щи скѳлка разъ дабы мои родимці зо мною узнакомплися.

гребльницями, косарями, сіткою на мухи і пушкою на хрущі, професором з „Fliegende Blätter“ і професоровою горішками на колах, малярем, ровером, малярською скринкою, смєрічкою, портретом, імпресіонізмом, американдем, грою на цитрі і співом, чорними окулярами, сходами і заходами сонця, кслицею сїна, фляшкою сельтерскої води, ручником, гребнем; щіткою і такими іншими праборами до купання, а передовсім парасолем, парасолем! шумом гірського потоку, паньским сніданком і хлопским полуденком, світлом велїзняці, гусеницями, дійницею а що найгірше: живою шкапою — і багато, багато іншими річами, які ніяк не годять ся до комедії-шутки, а які критика зовсім звільняють від читання інших моїх пєс, щоби видати про них і про їх автора такий самий оєуд (гл. Сьвіт: О. Луцкий); взагалі критика набрала сумніву, чи я, хотай пишу, умію також читати і читаю коли щонебудь, чи тільки ходжу попід книгарні та у вікнах „шилабизую“ титули на окладниках (гл. Труш: А.т. Вістник); нарешті зробила мене патологічним графоманом, який беззаставно пише комедії, вірші, драми, полемічні статї, трагедії, лібрета (без музики!) оповідання, критики і т. д., не оглядаючись зовсім, що люди думають про сю бісноватість, щасливим дурнем, якого драми дуже часто хтось за щось нагороджує, а его власна часопись друкує без розбору для виповнення порожних шпальт; неадарним духовим і артистичним імпотентом, хоруючим на цілковиту духову анемію і отупіне житєвої обсервації; взагалі не витримуючим найлекшої критики, легководним письменником, який за тиждень, по ходивши по верхах і заглянувши до одної хати, зважуєть ся на річ, яку люди студують цілими літами, який на пів сторінки малї піснейцятки піднимє ся виложити гуцульську фонологію, морфологію і лєксик; і блазнюком; з якого можна насміяти ся, прочитавши в ориґіналі его гумористичні мудроші; недбалим іґнорантом, який пр. учительці визначує 17 літ, забуваючи, чи не знаючи, що в такім молодім віці годї вже бути учителькою і т. д. і т. д. (гл. Літ. Наук. Вістник Вол. Гнатюка критика про „Лька Пашака“ (Четверта заповідь) драму в 5 діях, нагороджену на конкурсі тов. ім. Котляревського).

Найтяжшим проклятом буде від тепер у мене: А бодай би ти премію дістав! І певно що се не легкий прокляти, бо такі „рецензії“ коштували мене чимало безсонних ночей і не один срібний волос випели в мою чорну гирю, від коли спали на мене ті нещасні премії. Колиб та критика займала ся більше моїми творами, чим мїєю особою, то навіть при найострійшій розсліді моїх річевих похибок я мїг би бодай мати се пересьвідченє, що інші скористали на тїм і я сам мїг би скористати з сих уваг. Але при дотепершій системї критикованя (бо то вже відай увійшло в систему у деяких гуртків), в менї мимохіть утверджує ся погляд, що тут розходить ся тільки о виробленє як найнекорислїйшого оєуду серед суспільности про мою літературну діяльність, а навіть інтелектуальну і моральну вартість.

Сеї системи придержує ся і п. Вол. Гнатюк, бо він в своїй критиці не багато слів тратить про саму драму п. з. „Лько Пашак“.

Нашь людь називаєть пивановь тыхъ з Мармароши и з Вингерцини котрі лишъ свитомъ кочуютъ (попадїгом), бурлакують, буркуютъ — Буркошамы — а старьы Буркаты значить ихъ судїль, ихъ двѣрнекъ.*) Бувають мы всі здоровы и щасливы и и незабувати на Вашого брата.

Д. Млаку.

1 (13) марта 1865.

Р. С. Буду Вамъ и поезїи з Украинскои исторїи посилати, лишъ прошу такъ робити абы я выпрьемностїи на маьтъ, бо того дуже ся бою п. п. з поезїи за князя Єремїю абы мя в часописахъ не драли Ляхи або ктось другїи не тягнуль до отвчанїя — лишъ зипити таку поезїю. (Наишїль до котрої граици ступати можу).

*) Се в поясненє до поезїи Воробкевича „Циган Никола“ — О. М.

(Дальше буде).

а зате широко розписує ся про „Кінцеве слово від автора“, замїшенє на чотирох послїдних сторїнках книжки. По зовсім недоладнїм і тенденційнїм переповїдженю змісту драми, досить є для него висказати жалє, що з браку місця не може розібрати її детально, щоби чути ся управнєним перейти до особистих атаків. Колиб я був не замїстив „кінцевого слова“, в якім признав ся до короткого мого побуту на Гуцульщинї та до способу, яким при першїй виставї осягнено відданє місцевого, гуцульського кольориту, то і відняв би був п. Гнатюкови можність его головних закидів. Пишучи те „кінцеве слово“, я знав, як небезпечно бути отвертим супротив дурних і зловних людїй, але руководила мною охота послужити нашим аматорским, сільским театрам, для яких я, — з виразним застереженєм — написав сї уваги. П Гнатюка я за числюю очевидно до другої категорїї тих небезпечних людїй, однак що до степеня его злосливостї був все таки в блудї.

Передовсім він не вірить менї на слово, що „при першїй виставї відмінний, гуцульський кольорит виступив так сильно, що знавці Гуцульщини підносили се залюбки, а також критика зазначила се окремо“. П Гнатюк кладе тут за кожним словом значок запитаня і наїронїзовавши надї мною до несхожу заявляє, що „в цілій драмі крім кількох слів, які затямив автор, нема не тільки нічого гуцульського але навіть гірського загалом“, а „народного в загалї також дуже обмалє“. Не вимагаючи від п. Гнатюка віри „на слово“, що менї доводило ся чути від багато людїй так у Львовї, як і в Перемишлї, — де ся драма виставляла ся, — замїтки про відрубний, гуцульський кольорит пєси, наведу тільки дотичний уступ з рецензїї „Дїла“ (з 27. мая 1905), отже органу певно не сторонничого на мою користь: „Автор вибрав — сказано там — або скрєбїнував мабуть дійснї (!), високо-трагічні подїї, але вслїв убрати їх у відповідну драматичну форму, так що нова драма Лопатинського не є злим набутком для нашого і так не багатого, сценїчного репертуару. Деякі сцени авторови навіть зовсім добре удали ся, а головною доброю прикметою твору є те, що автор вмів відложити під акцію вірне побутове тло з гуцульського житя і перевести з природною простотою і вірностию“. В тих слєвах швидко, як критик „Дїла“ старає ся о скілько можна обмежити свое признає для вистави, а однак его оєуд мимо сего читає ся немов насмїх над залєю злобою п. Гнатюка!

Лєв Лопатинський.

(Дальше буде).

Трета часть Проповїдий

на недїлі і сьвята цілого року о. Петра Білинського вже вишлї і можна дістати у автора в Зарваницї, пошта: Вишнївчичи, також в книгарнї Інститута Ставроп. у Львовї; в книгарнї Тов. ім. Шевченка у Львовї; в книгарнї В. Добошинського в Станиславовї; в книгарнї С. Комочєвського (давнїйше братів Яблонських) в Тернополї, по цїні 3 К за кожду часть.

Шість і пів мїлїонів корєн відшкодованя!

Будинки, движимости, збїже і иншу обезпечєє від огневих шид одиное руске асєнрациное товариство.

„Дністер“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львовї, гинє ч. 10. II п.

Шкоди опїяє „Дністер“ з мїсєними члєнами і виплачує вараз прїзнаєм відшкодованя.

За 3 лїтєвизначєно 6.474.534 корєн відшкодованя.

Обезпечєня прїймають агенції по всєх мїстах і больших сєлах: „Дністер“ для мїсєних и мїсєнимим господарям де єще не робають иншї агенції „Дністра“ Агєнти „Дністра“ в роблаві провізан 307.742 корєн.

„Дністер“ удїляє громадам прїячки 4 прї на закупно сахарок.

Полїси „Дністра“ прїймають чї в полїсах Банк кравий у Львовї і в Черницєх Гїллїка Кєса оццїностї по двом вєсє оццїностї і сиротинськї касє при судїх.

Чистїй зиск річний зветєє ся обезпечєннє члєнам, за р. 1905 прїпадає кождо у члєно вї 5 прї премїї до зпорогу.

На житє обезпечїте ся — Кравийськє Товариствє тільки через „Дністер“, прїзнаєм від галич обезпечєнь дає „Дністер“ на рускє збр діїлї цїли.

Фонд „Дністра“ вїдєєсьє в єтїм р. 1905 сєму 372.538 корєн.

Стереїть ся огнє!

Рух залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40 5:45, 9:05*
„ Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 30, 5:25, 9:30*
„ Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
„ Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
„ Рави рускої	7:50, 4:50
„ Станиславова	8:05
„ Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
„ Яворова	8:18, 4:37
„ Коломиї	10:05
„ Ряшева	10:35

На Підзамчє.

Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16

Зї Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 1—*, 2:45, 6:35* 10:05*

„ Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
„ Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*
„ Яворова	6:55, 6—*
„ Лавочного	7:30, 2:50 6:25*
„ Самбора	8:55, 4:15, 10:51
„ Станиславова	9:10*
„ Белєця	10:45
„ Ряшева	4:05
„ Коломиї	3:30
„ Рави рускої	7:25*, 11:35*
„ Стрия	11:10*

3 Підзамча:

„ Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примїтка. Поїзди поспїшнї друкованї і черєнками товєтами; поїзди нїчнї в наваченє звїздкою. Пєра нїчна числїть ся від 6. год вєчєр до 5. год. 59 минут рано.

Звичайнї билєти їзди як також билєти всякого иншого рода, ілюстрованї провідниким розкладї їзди ітд. можна набувати через цілий день в мїсєкїм бюрї ц. к. державних залїзниць, пєсаж Гавмана ч. 9.

Colosseum

в пєсажи Германїв

при ул. Соняшнїй у Львовї.

Кова сензацийна програма.

від 1. до 15 марта 1907.

Щодєнно о год. 8. вєчєр представлєнє. В недїлї і сьвята 2 представлєнїя о 4. год. по пол. і о 8. год. вєчєром. Що пятницї High-Life представлєнє. Билєти вчаснїйше можна набути в конторї Пльона при ул. Кароли Людвїка ч. 5.

Штучнї навози на весну, як то,

масину в звїзду з мшкєх і без звїзди, сунєрфосфати кайнїт калуский, салїтру хїлїйску і всякї насїня господарскї найвєснїйше купувати в „Спїлці для господарства і торговлї“ в Перемишлї. Цїнник вислєєсь оплатво і даром. Дирекция. (8—21).

! Кашель!

Хто на него не звертає бачности, гришїть проти власного тїла!

КАЙЗЕРА

Груднї-Кармельки

з 5 ма соснами.

Лїкарскє виробованї і поручєні проти кашлю, хрипки, катару, флєгми і закатарєню устної ями.

5120 нот. дол. свїдоцтва доказує, що они додержують, що прївїрають.

Пїчка 20 і 40 сотїєв.

Доза 80 сотїєв.

набувати можна у всїх антиках, дрогєриях і лїпших корїнних торговлях. (15-31)